

“ІСКЕРЛІК АХУАЛ” ТӘУЕЛСІЗ РЕЙТИНГІ

2025 жылдың II тоқсаны

 www.atameken.kz

 info@atameken.kz

 Астана, Қабанбай батыр даңғылы, 19, С блогы

 1432

ЗЕРТТЕУ ӘДІСТЕМЕСІ

«Іскерлік ахуал» тәуелсіз рейтингі орталық деңгейде де, жергілікті деңгейде де бизнесті жүргізу жағдайларын жасау бойынша мемлекеттік органдар жұмысының нәтижелерін бағалауға және салыстыруға бағытталған тәуелсіз зерттеу болып табылады.

Зерттеу «Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы туралы» 2013 жылғы 4 шілдедегі № 129-V ҚР Заңына сәйкес жүргізіледі және «Атамекен» ҰКП өз күшімен, бөгде зерттеу ұйымдарын тартпай-ақ іске асырылады.

НЕГІЗДЕМЕ

**“ҚР ҰЛТТЫҚ КӘСІПКЕРЛЕР ПАЛАТАСЫ ТУРАЛЫ”
2013 ЖЫЛҒЫ 4 ШІЛДЕДЕГІ № 129-V ҚР ЗАҢЫ**

Ұлттық палата тұрақты негізде "Іскерлік ахуал" тәуелсіз рейтингін дайындауды және жүргізуді жүзеге асырады.

**МАҚСАТЫ: ЭКОНОМИКАНЫҢ БАСЫМ
САЛАЛАРЫНДА КӘСІПКЕРЛІК ҚЫЗМЕТТІ
ЖҮРГІЗУГЕ ЖАҒДАЙ ЖАСАУ БОЙЫНША
ОМО МЕН ЖАО ЖҰМЫСЫНЫҢ
НӘТИЖЕЛЕРІН БАҒАЛАУ ЖӘНЕ
САЛЫСТЫРУ**

НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕР

НЫСАНАЛЫ АУДИТОРИЯ

Жеке кәсіпкерлер мен фермерлік шаруашылықтарды қоса алғанда, шағын және орта бизнес кәсіпкерлері

АҚПАРАТ ЖИНАУ

Ақпарат жинау шағын және орта бизнес кәсіпкерлеріне онлайн-сауалнама жүргізу арқылы жүзеге асырылады.

ҚҰПИЯЛЫЛЫҚ

Барлық зерттеу жұмыстары зерттеуге қатысушылардан алынған жеке және байланыс ақпаратының құпиялылығын сақтай отырып жүргізіледі.

БАҒАЛАУ ГЕОГРАФИЯСЫ

20 өңір
228 қала мен аудан

КЕЗЕҢДІЛІГІ

Тоқсан сайын
Жыл сайын

ОНЛАЙН-САУАЛНАМА

Шағын бизнес үшін сауалнама
Орта бизнес үшін сауалнама

РЕСПОНДЕНТТЕРДІ ІРІКТЕУ

• РЕСПОНДЕНТТЕР САНЫ

Респонденттердің репрезентативті іріктемесі елді мекенде жұмыс істеп тұрған бизнес субъектілерінің санына байланысты ғылыми негізделген есептеу жолымен айқындалды. Барлығы ~ 4 300, оның ішінде: тұрақты ~ 2 400.

• ӨРІС САПАСЫН БАҚЫЛАУ

Әрбір сауалнама аяқталғаннан кейін «Атамекен» ҰКП байланыс орталығының қызметкерлері сауалнамаға қатысқан респонденттердің 20%-на қайта телефон қоңырауын шалу арқылы бақылау тексерісін жүргізеді.

Тексеру барысында:

- респонденттің іріктеу критерийлеріне сәйкестігін растау;
- сауалнаманы толтырудың дұрыстығын ішінара тексеру жүзеге асырылады.

Белгіленген талаптарға сәйкес келмейтін барлық сауалнамалар қосымша бақылаудан кейін қорытынды талдаудан шығарылады.

• САЛАЛЫҚ БӨЛІНІС

Қаланың және/немесе ауданның дәстүрлі мамандануы

3 стандартты бағыт: сауда, қызметтер саласы, тек шағын бизнеске арналған HoReCa

БАҒАЛАУ ЖҮЙЕСІ

БАҒАЛАУ ШКАЛАСЫ

Іскерлік ахуалды бағалау үшін 4 балдық шкала қолданылады, мұнда 1 – ықтимал ең нашар, 4 – ең жақсы өлшем.

БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ: ШАҒЫН БИЗНЕС

ЖАО АШЫҚТЫҒЫ

Бизнестің қажеттіліктері мен проблемаларын талқылауға жәрдемдесу

ЖАО ЖҰМЫСЫНЫҢ ТИІМДІЛІГІ

Бизнес проблемаларын шешуге жәрдемдесу

МЕМ.ҚОЛДАУ ШАРАЛАРЫНЫҢ ҚОЛЖЕТІМДІЛІГІ

Бизнес үшін қаржылық және қаржылық емес мемлекеттік қолдау шараларының қолжетімділігі (ақпараттың болуы) және тиімділігі (пайдалылығы)

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ ДЕҢГЕЙІ

Сыбайлас жемқорлықтың таралуы немесе мемлекеттік органдардың өкілдерімен өзара қарым-қатынас орнатудың бейресми тәсілдері

БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ: ОРТА БИЗНЕС

ИНВЕСТЖОБАЛАРДЫ СҮЙЕМЕЛДЕУ

Әкімдіктің инвестициялар тарту және инвестициялық жобаларды сүйемелдеу жөніндегі қызметі

ӘДІСТЕМЕНІ ЖЕТІЛДІРУ

ТОҚСАН САЙЫНҒЫ САУАЛНАМА ФОРМАТЫНА КӨШУ

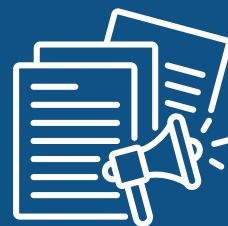
- Жыл бойына бизнес көңіл-күйдің өзгеруін жедел бақылауға және туындайтын сын-тегеуріндерге ден қоюға мүмкіндік береді.

АНКЕТАЛАРДЫ ОҢТАЙЛАНДЫРУ

- Ең маңызды сұрақтар ғана қалды, өйткені кәсіпкерлік қоғамдастық әртүрлі ұйымдардың көптеген сауалнамаларының шамадан тыс жүктелуіне тап болды. Бұл бизнестің белсенділігін арттыруға және жиналған деректердің сапасын жақсартуға мүмкіндік берді.

АВТОМАТТАНДЫРУ

- Респонденттерге ыңғайлы болу үшін сауалнама invest.eoz.kz порталында орналастырылған, атап айтқанда:
 - БСН және ЖСН бойынша автоматты сүзгілеу арқылы шағын және орта бизнес үшін жекелеген сілтемелер әзірленді;
 - жүйеге сауалнаманың өту уақытын қысқарта отырып, респондент туралы статистикалық деректерді автоматты түрде толтыруға мүмкіндік беретін мемлекеттік дерекқорлармен интеграция бар.

НӘТИЖЕЛЕРДІ ТАРАТУ

Зерттеу нәтижелері «Атамекен» ҰКП ресми сайтында жарияланады, бизнесті жүргізу жағдайларын жақсарту бойынша ұсынымдар әзірлеу мақсатында мемлекеттік органдарға, Президент Әкімшілігіне және ҚР Үкіметіне жіберіледі.

ЖҰРТШЫЛЫҚ

Ұлттық палатаның сайтында және әлеуметтік желілеріндегі ресми парақшаларда, сондай-ақ БАҚ-та жариялау

БИЗНЕС-АХУАЛ

Өңірлердегі іскерлік ахуалды жақсарту үшін бастамаларды әзірлеу және енгізу

ҮКІМЕТ

Мемлекеттік органдарға және ҚР Президентінің Әкімшілігіне жолдау

КЕРІ БАЙЛАНЫС

Бизнестен кері байланыс есебінен мемлекеттік органдардың жұмысын жақсарту

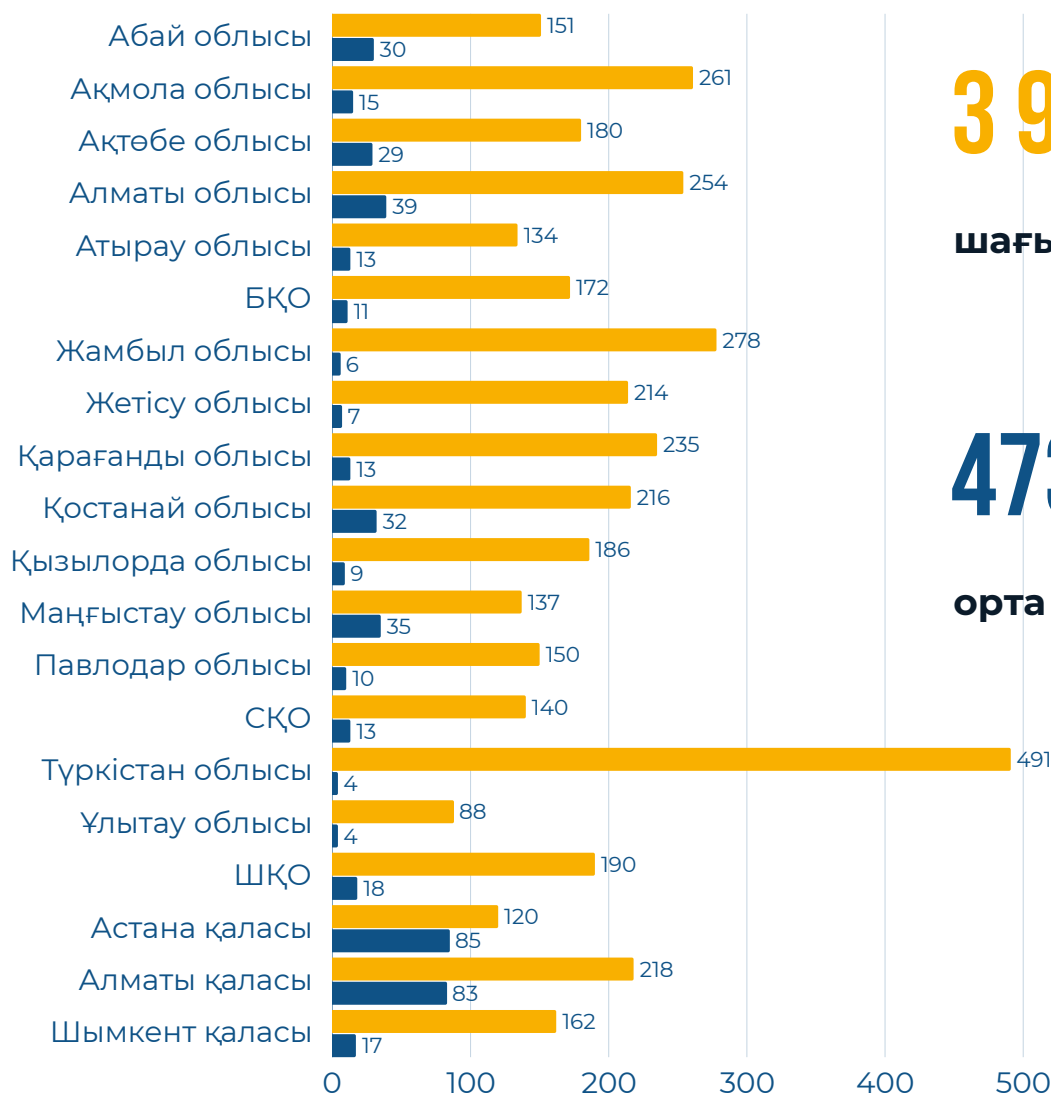
Зерттеу нәтижелерімен мына сілтеме бойынша танысуға болады:
<https://atameken.kz/services/29-issledovaniya-predprinimatel-skoj-sredy>

НЕГІЗГІ СТАТИСТИКА

РЕСПОНДЕНТТЕР САНЫ

Экономиканың басым салаларында кәсіпкерлік қызметті жүргізу жағдайларын жасау бойынша орталық мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдардың жұмысын бағалауды анықтау және нәтижелерін салыстыру үшін шағын және орта бизнес субъектілері ішінен 4450 респондентке онлайн-сауалнама жүргізілді.

3 977

шағын бизнес

473

орта бизнес

ШАҒЫН БИЗНЕС ІШІНЕН РЕСПОНДЕНТТЕРДІҢ САЛАЛЫҚ ҚҰРАМЫ

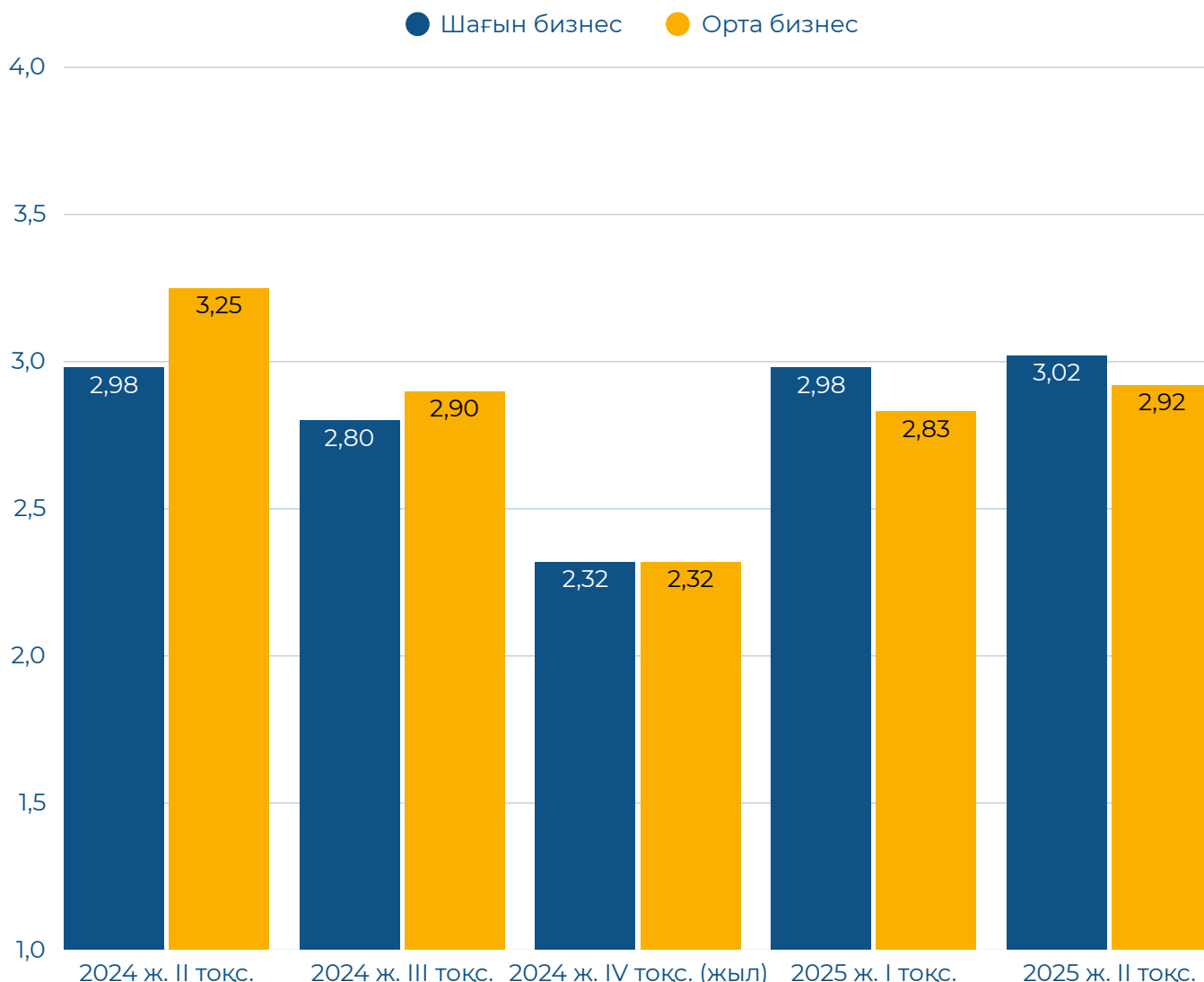
№	Салалар / қызмет түрлері	Саны, бірл.	Үлесі, %
1	Бір немесе екі жылдық дақылдарды өсіру	608	15,30%
2	Мал шаруашылығы	550	13,80%
3	Аралас ауыл шаруашылығы	185	4,70%
4	Нан-тоқаш, макарон және ұн кондитерлік өнімдерін өндіру	80	2,00%
5	Жиһаз өндіру	99	2,50%
6	Тұрғын және тұрғын емес ғимараттарды салу	67	1,70%
7	Мамандандырылмаған көтерме сауда	69	1,70%
8	Мамандандырылмаған дүкендердегі бөлшек сауда	254	6,40%
9	Мамандандырылған дүкендерде азық-түлік, сусын және темекі өнімдерінің бөлшек саудасы	87	2,20%
10	Мамандандырылған дүкендерде басқа тауарлардың бөлшек саудасы	105	2,60%
11	Шатырлардағы, дүңгіршектердегі және базарлардағы бөлшек сауда	96	2,40%
12	Дүкендерден, дүңгіршектерден, киоскілерден және базарлардан тыс бөлшек сауда	105	2,60%
13	Жүк автомобиль көлігінің қызметі және көшу бойынша қызметтер көрсету	98	2,50%
14	Меншікті немесе жалға берілетін мүлікті жалға беру және басқару	104	2,60%
15	Басқа да жеке қызметтерді көрсету	207	5,20%
16	Басқалары	1263	15,30%
	Барлығы	3977	100,00%

ОРТА БИЗНЕС ІШІНЕН РЕСПОНДЕНТТЕРДІҢ САЛАЛЫҚ ҚҰРАМЫ

№	Салалар / қызмет түрлері	Саны, бірл.	Үлесі, %
1	Бір немесе екі жылдық дақылдарды өсіру	49	10,40%
2	Мал шаруашылығы	11	2,30%
3	Шикі мұнай өндіру	7	1,50%
4	Етті өңдеу және консервілеу және ет өнімдерін өндіру	7	1,50%
5	Ұн-жарма өнімдерін, крахмал және крахмал өнімдерін өндіру	11	2,30%
6	Нан-тоқаш, макарон және ұн кондитерлік өнімдерін өндіру	7	1,50%
7	Сусындар өндіру	8	1,70%
8	Қағаз және картоннан жасалған бұйымдар өндірісі	9	1,90%
9	Пластмасса бұйымдарын өндіру	15	3,20%
10	Бетоннан, цементтен және құрылыс гипсінен жасалған бұйымдар өндірісі	17	3,60%
11	Негізгі асыл және түсті металдар өндірісі	7	1,50%
12	Тұрғын және тұрғын емес ғимараттар салу	17	3,60%
13	Автомобиль және темір жол құрылысы	11	2,30%
14	Электр, су құбыры және басқа жабдықтарды монтаждау және орнату	7	1,50%
15	Автомобильдер саудасы	7	1,50%
16	Мамандандырылмаған көтерме сауда	16	3,40%
17	Басқа жолаушылар құрлық көлігінің қызметі	17	3,60%
18	Жүк автомобиль көлігінің қызметі және көшу бойынша қызметтер көрсетуі	10	2,10%
19	Қонақ үйлердің және осыған ұқсас тұру орындарының қызмет көрсетуі	10	2,10%
20	Орта білім (2-ші және 3-ші деңгейлер)	17	3,60%
21	Дәрігерлік практика және стоматология саласындағы қызмет	8	1,70%
22	Басқалары	205	56,70%
	Барлығы	473	100,00%

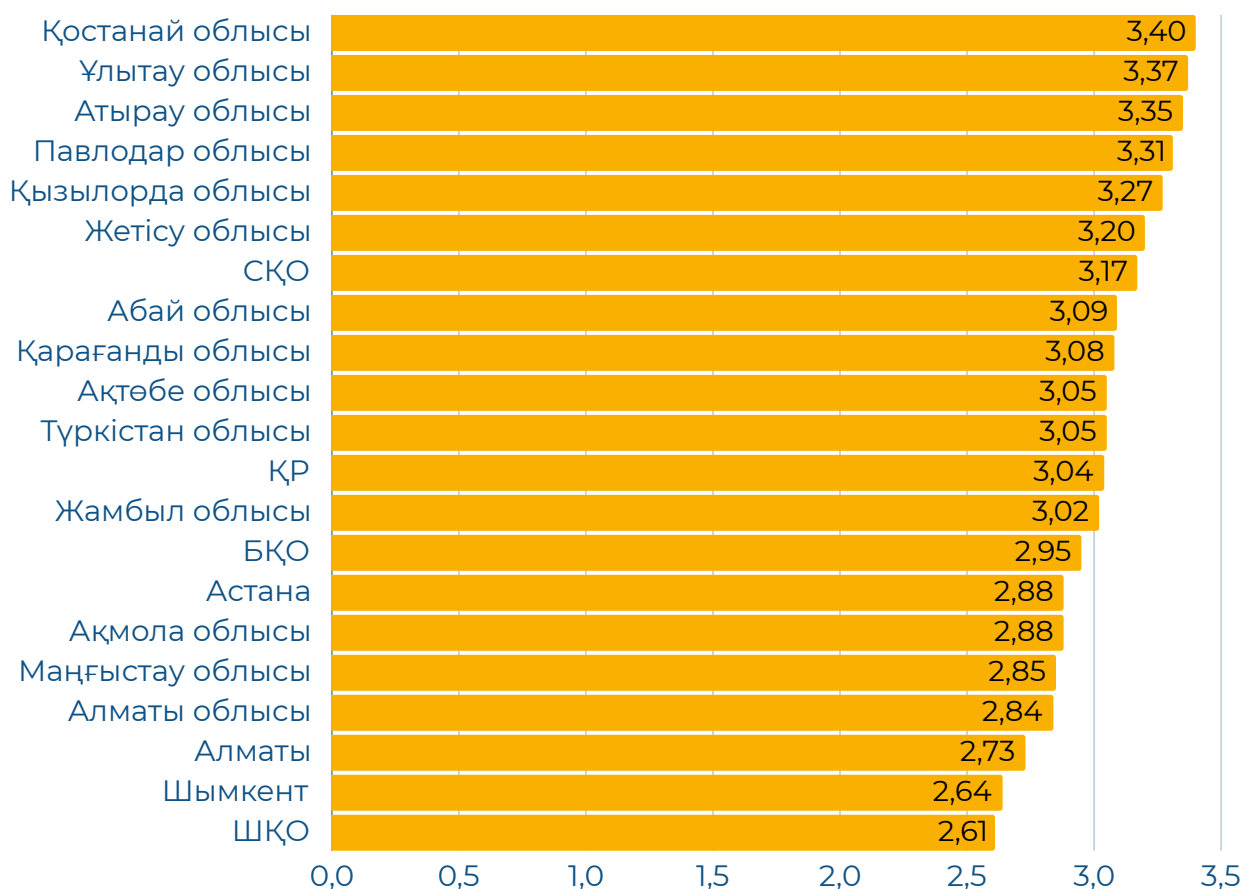
ЕЛ БОЙЫНША ОРТАША БАҒАЛАУ ДИНАМИКАСЫ

Ықтимал ең жоғары 4 баллдың ішінде іскерлік ахуал қазіргі уақытта (2025 жылдың II тоқсаны) шағын бизнес үшін 3,02 балл және орта бизнес үшін 2,92 балл деңгейінде бағаланады. 2024 жылғы төмен жылдық бағалаумен (2,32 балл) салыстырғанда ішінара қалпына келгеніне қарамастан, жалпы алғанда, 2024 жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда, әсіресе орта бизнес тарапынан бағалаудың төмендеуі байқалады. Бұл жүйелі талдауды және реттеуші органдар тарапынан тиісті шаралар қабылдауды талап ететін бизнес-ортадағы тұрақты кедергілер мен проблемалардан белгі береді.

ШАҒЫН БИЗНЕС

ШАҒЫН БИЗНЕСКЕ ЖҮРГІЗІЛГЕН САУАЛНАМА БОЙЫНША ӨҢІРЛЕР РЕЙТИНГІ

*Ескертпе: Астана қаласының жиынтық баллы - 2,883, Ақмола облысы - 2,878. Осыған байланысты Астана қаласының рейтингтегі позициясы жоғары.

Жетекші өңірлер: ең көп балл санын жинаған Қостанай облысы (3,40), Ұлытау облысы (3,37) және Атырау облысы (3,35).

Орташа республикалық диапазон: Түркістан (3,05) және Жамбыл (3,02) облыстары орташа республикалық мәнге жақын

Аутсайдерлер: ШҚО (2,61), Шымкент (2,64) және Алматы (2,73) қалалары ең төмен нәтижелер көрсетті.

 ШАҒЫН БИЗНЕСКЕ ЖҮРГІЗІЛГЕН САУАЛНАМА БОЙЫНША ӨҢІРЛЕР ПОЗИЦИЯСЫНЫҢ ДИНАМИКАСЫ

Рейтинг тегі орны	Өңірлер	2025 ж. 2-тоқс.	Рейтингтегі өзгерістер	2025 ж. 1-тоқс.	2024 ж.	2024 ж. 3-тоқс.	2024 ж. 2-тоқс.
1	Қостанай облысы	3,4	2 ↑	3,24 (3)	2,43 (5)	3,04 (4)	3,15 (6)
2	Ұлытау облысы	3,37	-1 ↓	3,34 (1)	2,96 (1)	3,13 (3)	3,39 (1)
3	Атырау облысы	3,35	8 ↑	2,97 (11)	2,55 (4)	2,61 (17)	3,08 (11)
4	Павлодар облысы	3,31	-2 ↓	3,33 (2)	1,84 (20)	3,17 (2)	3,33 (3)
5	Қызылорда облысы	3,27	0	3,21 (5)	2,77 (2)	3,20 (1)	2,94 (14)
6	Жетісу облысы	3,2	1 ↑	3,11 (7)	2,43 (6)	2,56 (18)	2,92 (15)
7	СҚО	3,17	2 ↑	3,07 (9)	2,01 (18)	2,88 (9)	2,98 (13)
8	Абай облысы	3,11	-4 ↓	3,22 (4)	2,25 (12)	2,80 (12)	2,61 (19)
9	Қарағанды облысы	3,09	3 ↑	2,95 (12)	2,16 (16)	2,86 (10)	3,10 (7)
10	Ақтөбе облысы	3,08	0	3,05 (10)	2,16 (15)	2,89 (7)	3,19 (4)
11	Түркістан облысы	3,05	2 ↑	2,93 (13)	2,41 (7)	2,67 (14)	2,78 (18)
12	Жамбыл облысы	3,04	-4 ↓	3,11 (8)	2,32 (10)	3,03 (5)	3,05 (12)
13	БҚО	2,95	-7 ↓	3,15 (6)	2,25 (13)	2,95 (6)	2,92 (16)
14	Ақмола облысы	2,88	3 ↑	2,75 (17)	2,20 (14)	2,72 (13)	3,16 (5)
15	Астана	2,88	4 ↑	2,62 (19)	1,85 (19)	2,41 (20)	3,08 (10)
16	Маңғыстау облысы	2,85	-2 ↓	2,87 (14)	2,16 (17)	2,85 (11)	3,34 (2)
17	Алматы облысы	2,84	-2 ↓	2,79 (15)	2,41 (8)	2,49 (19)	2,55 (20)
18	Алматы	2,73	0	2,71 (18)	2,29 (11)	2,64 (16)	2,84 (17)
19	Шымкент	2,64	1 ↑	2,52 (20)	2,64 (3)	2,89 (8)	3,09 (9)
20	ШҚО	2,61	-4 ↓	2,76 (16)	2,32 (9)	2,65 (15)	3,10 (8)

Ескертпе: Жақшада өңірдің тиісті кезең рейтингіндегі позициясы көрсетілген.

**ШАҒЫН БИЗНЕСКЕ ЖҮРГІЗІЛГЕН САУАЛНАМА НӘТИЖЕЛЕРІ
БОЙЫНША ӨҢІРЛЕРДІ САРАЛАУ**

Рейтингті егі орны	Облыс	Қорытынды балл	Әкімдік бизнесінің қажеттіліктері мен проблемалары н талқылауға қаншалықты ашық	Әкімдік бизнес проблемалар ын шешуге қаншалықты ықпал етеді	Сыбайлас жемқорлықтың таралу деңгейі немесе мемлекеттік органдардың өкілдерімен өзара қарым-қатынас орнатудың бейресми деңгейі	Бизнес үшін мемлекеттік қолдау шараларының (қарж. және қарж. емес қолдау шаралары) қолжетімділігі (ақпараттың болуы) және тиімділігі (байқаушының)
1	Қостанай	3,4	3,38	3,39	3,79	3,02
2	Ұлытау	3,37	3,37	3,26	3,62	3,21
3	Атырау	3,35	3,32	3,31	3,64	3,15
4	Павлодар	3,31	3,18	3,12	3,83	3,13
5	Қызылорда	3,27	3,36	3,2	3,84	2,69
6	Жетісу	3,2	3,07	3,15	3,61	2,96
7	СҚО	3,17	3,08	3,05	3,72	2,82
8	Қарағанды	3,09	2,98	2,93	3,68	2,75
9	Ақтөбе	3,08	2,92	2,84	3,68	2,87
10	Абай	3,05	3,02	2,9	3,64	2,64
11	Түркістан	3,05	2,92	2,9	3,58	2,8
12	Жамбыл	3,04	3	2,96	3,51	2,68
	ҚР	3,02	2,93	2,89	3,57	2,67
13	БҚО	2,95	2,86	2,83	3,78	2,31
14	Астана	2,88	2,79	2,77	3,83	2,15
15	Ақмола	2,88	2,75	2,67	3,42	2,67
16	Маңғыстау	2,85	2,62	2,78	3,35	2,63
17	Алматы облысы	2,84	2,73	2,56	3,34	2,73
18	Алматы	2,73	2,58	2,58	3,68	2,1
19	Шымкент	2,64	2,63	2,58	3,18	2,16
20	ШҚО	2,61	2,6	2,55	3,02	2,27

ШАҒЫН БИЗНЕСКЕ ЖҮРГІЗІЛГЕН САУАЛНАМА НӘТИЖЕЛЕРІ БОЙЫНША ҚАЛАЛАР МЕН АУДАҢДАРДЫ САРАЛАУ

ТОП-10 КӨШБАСШЫ

Рейтингтегі орны	Облыс	Аудан	Қорытынды балл	Әкімдік бизнестің қажеттіліктері мен проблемаларын талқылауға қаншалықты ашық	Әкімдік бизнес проблемаларын шешуге қаншалықты ықпал етеді	Сыбайлас жемқорлықтың таралу деңгейі немесе мемлекеттік органдардың өкілдерімен өзара қарым-қатынас орнатудың бейресми тәсілдері	Бизнес үшін мемлекеттік қолдау шараларының (қарж. және қарж. емес қолдау шаралары) қолжетімділігі (ақпараттың болуы) және тиімділігі (пайдалылығы)
1	Қостанай облысы	Әулиекөл ауданы	4	4	4	4	4
2	Қостанай облысы	Қарабалық ауданы	4	4	4	4	4
3	Қостанай облысы	Меңдіқара ауданы	4	4	4	4	4
4	Қызылорда облысы	Сырдария ауданы	4	4	4	4	4
5	Жетісу облысы	Сарқан ауданы	3,99	3,94	4	4	4
6	Атырау облысы	Құрманғазы ауданы	3,94	3,88	3,94	4	3,94
7	Атырау облысы	Жылыой ауданы	3,94	3,92	3,88	4	3,96
8	Қостанай облысы	Жангелдин ауданы	3,9	3,6	4	4	4
9	Павлодар облысы	Павлодар ауданы	3,86	3,89	3,78	4	3,78
10	Павлодар облысы	Аққулы ауданы	3,82	3,71	3,71	4	3,86

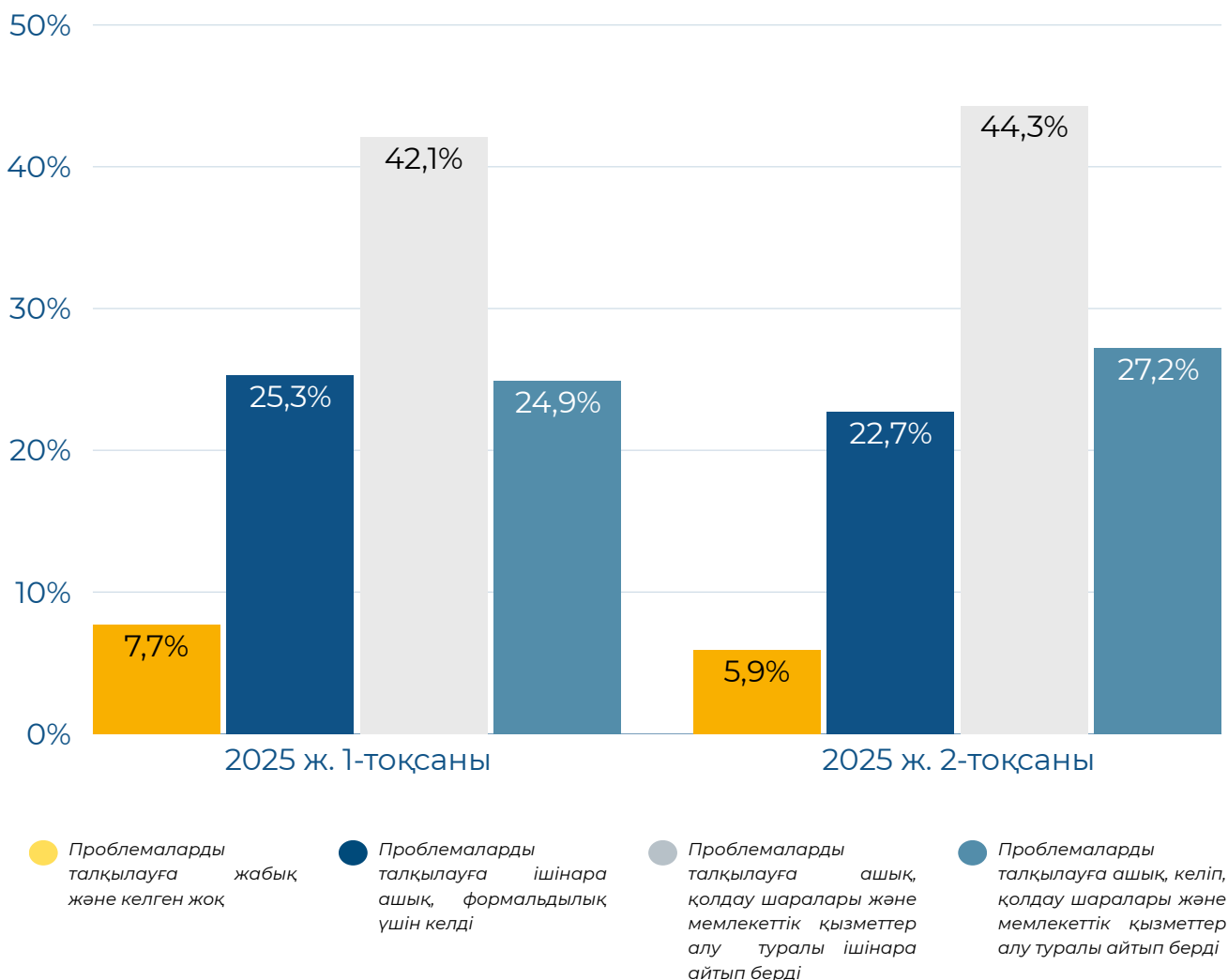
ШАҒЫН БИЗНЕСКЕ ЖҮРГІЗІЛГЕН САУАЛНАМА НӘТИЖЕЛЕРІ БОЙЫНША ҚАЛАЛАР МЕН АУДАНДАРДЫ САРАЛАУ

ТОП-10 АУТСАЙДЕР

Рейтингтегі орны	Облыс	Аудан	Қорытынды балл	Әкімдік бизнестің қажеттіліктері мен проблемаларын талқылауға қаншалықты ашық	Әкімдік бизнес проблемаларын шешуге қаншалықты ықпал етеді	Сыбайлас жемқорлықтың таралу деңгейі немесе мемлекеттік органдардың өкілдерімен өзара қарым-қатынас орнатудың бейресми тәсілдері	Бизнес үшін мемлекеттік қолдау шараларының (қарж. және қарж. емес қолдау шаралары) қолжетімділігі (ақпараттың болуы) және тиімділігі (пайдалылығы)
219	ШҚО	Глубокое ауданы	2,26	2,22	2,28	2,28	2,28
220	ШҚО	Шемонаиха ауданы	2,25	2,36	2,18	2,36	2,09
221	СҚО	Ақжар ауданы	2,21	2,5	2,17	2,33	1,83
222	Ақмола облысы	Сандықтау ауданы	2,16	2	2	2,63	2
223	ШҚО	Өскемен қ.ә.	2,14	2,06	2,19	2,42	1,87
224	Жамбыл облысы	Сарысу ауданы	2,12	2,04	2,35	2,13	1,96
225	Алматы облысы	Қарасай ауданы	2,11	1,59	1,93	2,48	2,44
226	Алматы облысы	Балқаш ауданы	1,78	1,73	1,73	1,4	2,27
227	Ақмола облысы	Егіндікөл ауданы	1,6	1	1	1,4	3
228	Түркістан облысы	Сайрам ауданы	1,35	1,56	1,33	1,31	1,22

ШАҒЫН БИЗНЕС

ЖАО-НЫҢ БИЗНЕС ҮШІН АШЫҚТЫҒЫ

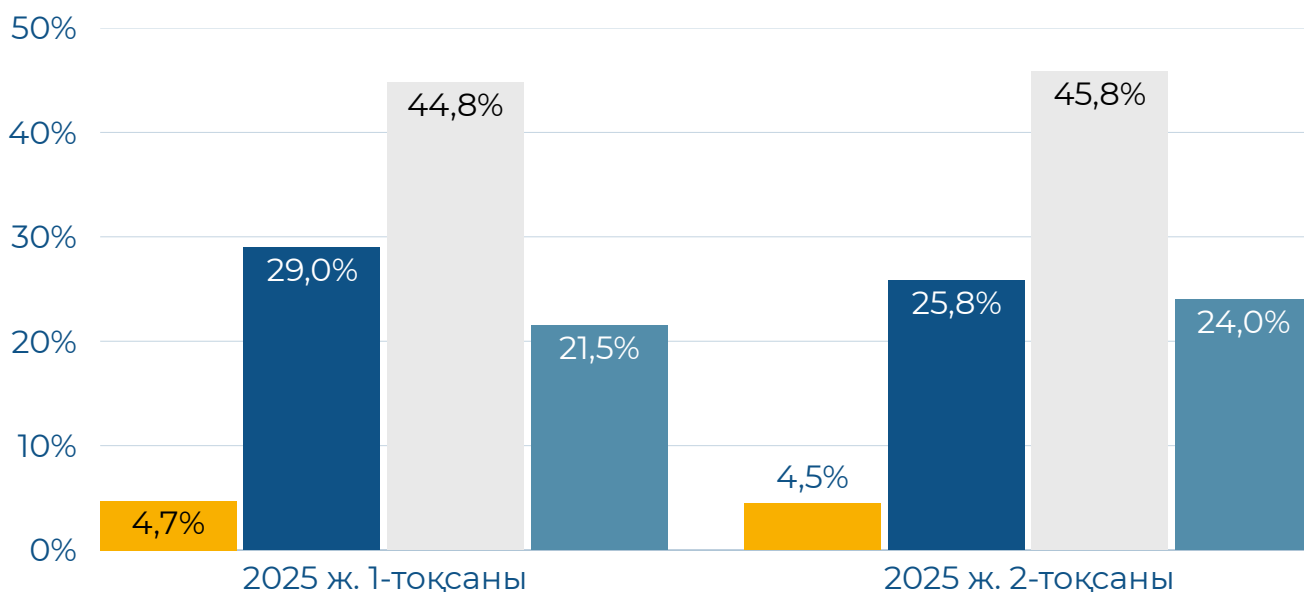
2025 жылдың 2-тоқсанында ЖАО-ның толық ашықтығын және қолдау шаралары туралы ақпарат алуды атап өткен кәсіпкерлердің үлесі 24,9%-дан 27,2%-ға дейін өсті. Ресми келу саны (25,3%-дан 22,7%-ға дейін) және органдардың толық жабықтығы жағдайлары (7,7%-дан 5,9%-ға дейін) төмендеді. Алайда, 44,3% әлі де ЖАО-мен диалог ішінара және ақпараттылығы жеткіліксіз деп санайды. Бұл ашықтық пен бизнестің өзара іс-қимылн күшейту қажеттігін білдіреді.

ШАҒЫН БИЗНЕС

ЖАО ЖҰМЫСЫНЫҢ ТИІМДІЛІГІ

- Менің сұрауларыма жауап бермейді
- Проблемаларымды шешуге сирек күш салады
- Проблемаларымды шешуге жиі күш салады
- Проблемаларымды шешуге барынша күш салады

2025 жылдың 2-тоқсанында шағын бизнес арасында ЖАО жұмысының тиімділігін қабылдаудың шамалы жақсарғаны байқалады. ЖАО олардың проблемаларын шешуге жиі күш салатынын атап өткен респонденттердің үлесі 44,8%-дан 45,8%-ға дейін өсті. Сондай-ақ ЖАО «барынша күш салады» деп есептейтіндердің үлесі 21,5%-дан 24,0%-ға дейін өсті.

Бұл ретте ЖАО-ның бизнес проблемаларын шешуге сирек қатысатынын атап өткендердің саны 29%-дан 25,8%-ға дейін төмендеді. Өз сұрауларына жауап алмаған респонденттердің үлесі іс жүзінде өзгеріссіз қалды (алдыңғы тоқсандағы 4,7%-ға қарсы 4,5%).

Жалпы алғанда, оң динамика туралы айтуға болады — жергілікті өзін-өзі басқару органдарының күш-жігері кәсіпкерлік қоғамдастық үшін көбірек байқалады.

ШАҒЫН БИЗНЕС

БИЛІКПЕН ТИІМДІ БАЙЛАНЫС АРНАЛАРЫ

● 2025 ж. 1-тоқсаны

● 2025 ж. 2-тоқсаны

Шағын бизнес субъектілері мен билік өкілдері арасындағы коммуникацияның ең тиімді арнасы әкімдіктің қатысуымен ӨКП-дегі бизнес-алаңдар болып қала береді — мұны сауалнамаға қатысқандардың 45,2%-ы атап өтті.

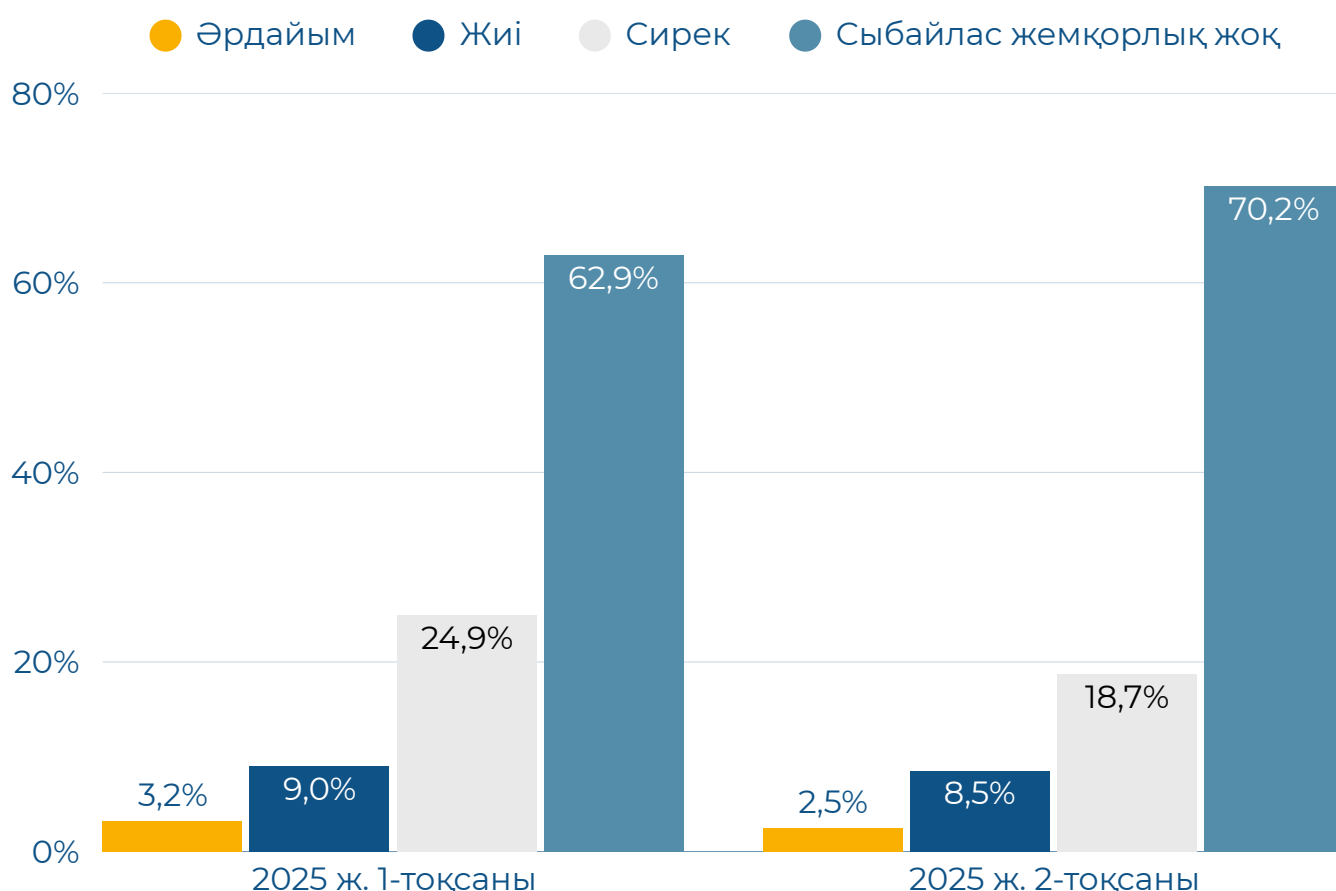
Сондай-ақ, әкімдік басшылығының жеке қабылдауы (25,5%) және әкімдіктер басқармаларындағы кеңестер (13,2%) маңызды арналар болып қала береді. Бір қызығы, «e-Otinish» порталы арқылы өтініштердің үлесі 15,8% құрайды, бұл алдыңғы кезеңмен салыстырғанда біршама төмендеді. Онлайн-өтініштер мен әлеуметтік желілер цифрландыруға қарамастан, өзара әрекеттесудің ең аз қолданылатын тәсілдері болып қала береді — 0,1%-дан аз.

Осылайша, шағын бизнес үшін мемлекеттік органдармен, әсіресе ресімделген кездесулер шеңберінде жанды және институционалдандырылған байланыс маңызды болып қала береді.

ШАҒЫН БИЗНЕС

ЖАО-ДА МӘСЕЛЕЛЕРДІ ШЕШУДІҢ "БЕЙРЕСМИ ТӘСІЛДЕРІНІҢ" ЖИІЛІГІ

Респонденттердің көпшілігі (70,2%) 2025 жылдың 2-тоқсанында ЖАО-да сыбайлас жемқорлықтың жоқтығын көрсетті — 1-тоқсанмен салыстырғанда оң динамика байқалады (62,9%).

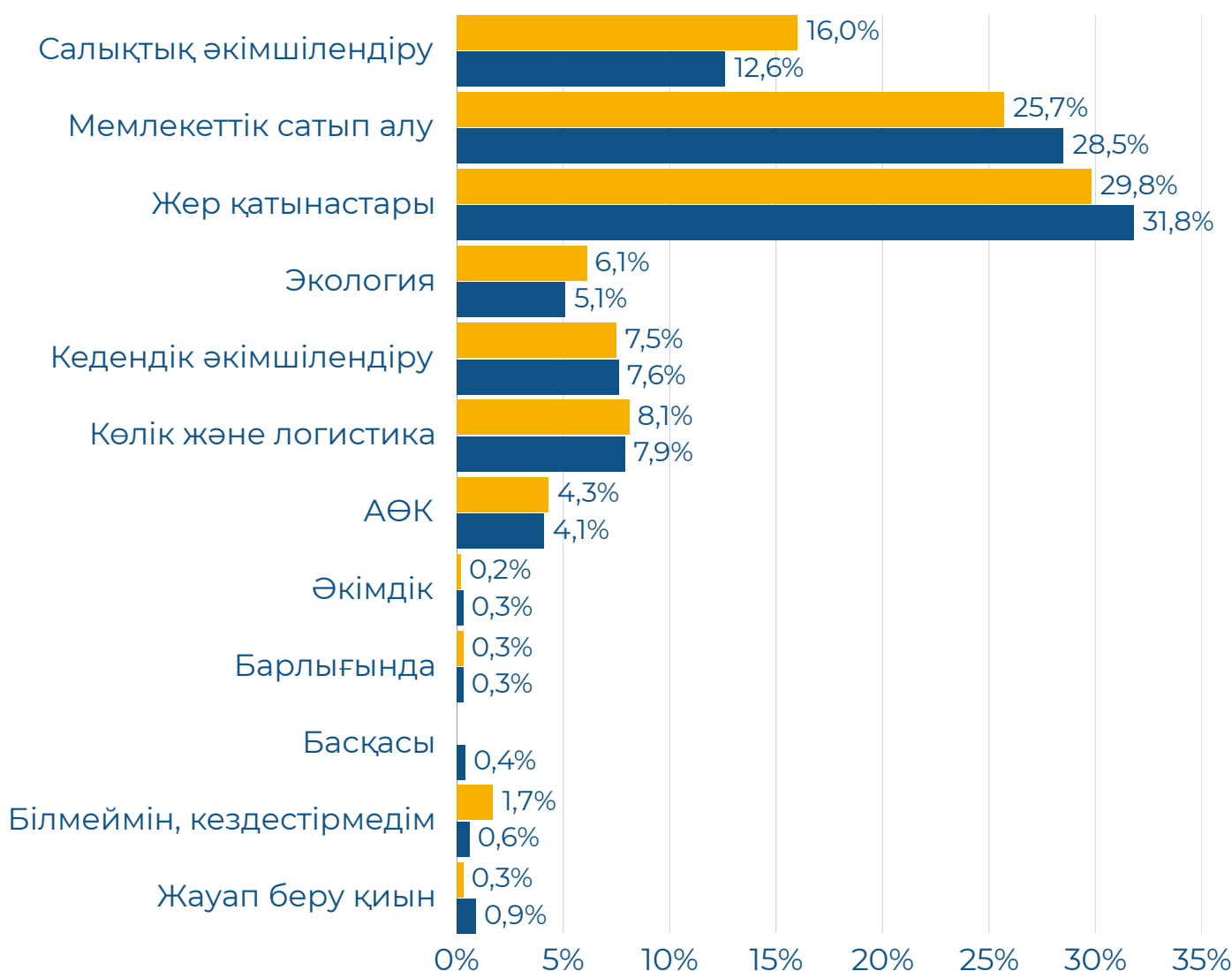
"Бейресми тәсілдермен" жиі немесе әрдайым ұшырасатын кәсіпкерлердің үлесі 12,2%-дан 11%-ға дейін төмендеді.

ШАҒЫН БИЗНЕС

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ ДЕҢГЕЙІ ЖОҒАРЫ САЛАЛАР

● 2025 ж. 1-тоқсаны ● 2025 ж. 2-тоқсаны

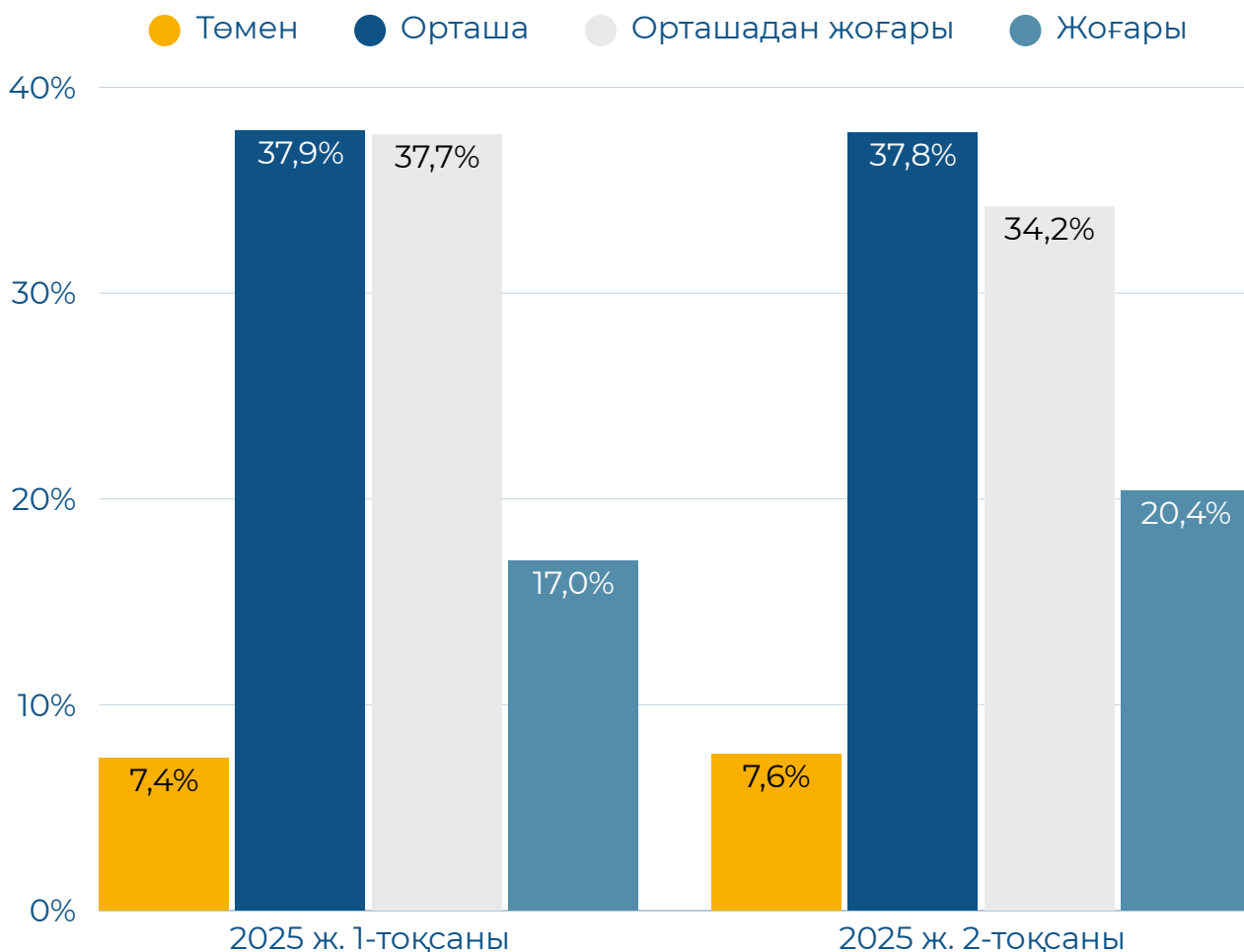
Үш бағыт көш бастап тұр: жер қатынастары (31,8%), мемлекеттік сатып алу (28,5%) және салықтық әкімшілендіру (12,6%).

Алдыңғы кезеңмен салыстырғанда айтарлықтай өзгерістер тіркелген жоқ, бұл сыбайлас жемқорлыққа қарсы жүйелі шаралардың қажеттілігін көрсетеді.

ШАҒЫН БИЗНЕС

МЕМЛЕКЕТТІК ҚОЛДАУ ШАРАЛАРЫНЫҢ ҚОЛЖЕТІМДІЛІГІ МЕН ТИІМДІЛІГІ

Респонденттердің 70%-дан астамы қолдау шараларының қолжетімділігі мен тиімділігін орташа немесе төмен деп бағалайды — бағдарламаларды практикалық іске асырудағы проблемалар туралы тұрақты сигнал.

2-тоқсандағы «орташадан жоғары» және «жоғары» бағалар үлесінің шамалы өсуі (17%-дан 20,4%-ға дейін) кедергілер жойылған жағдайда қабылдауды жақсарту әлеуетін көрсетеді.

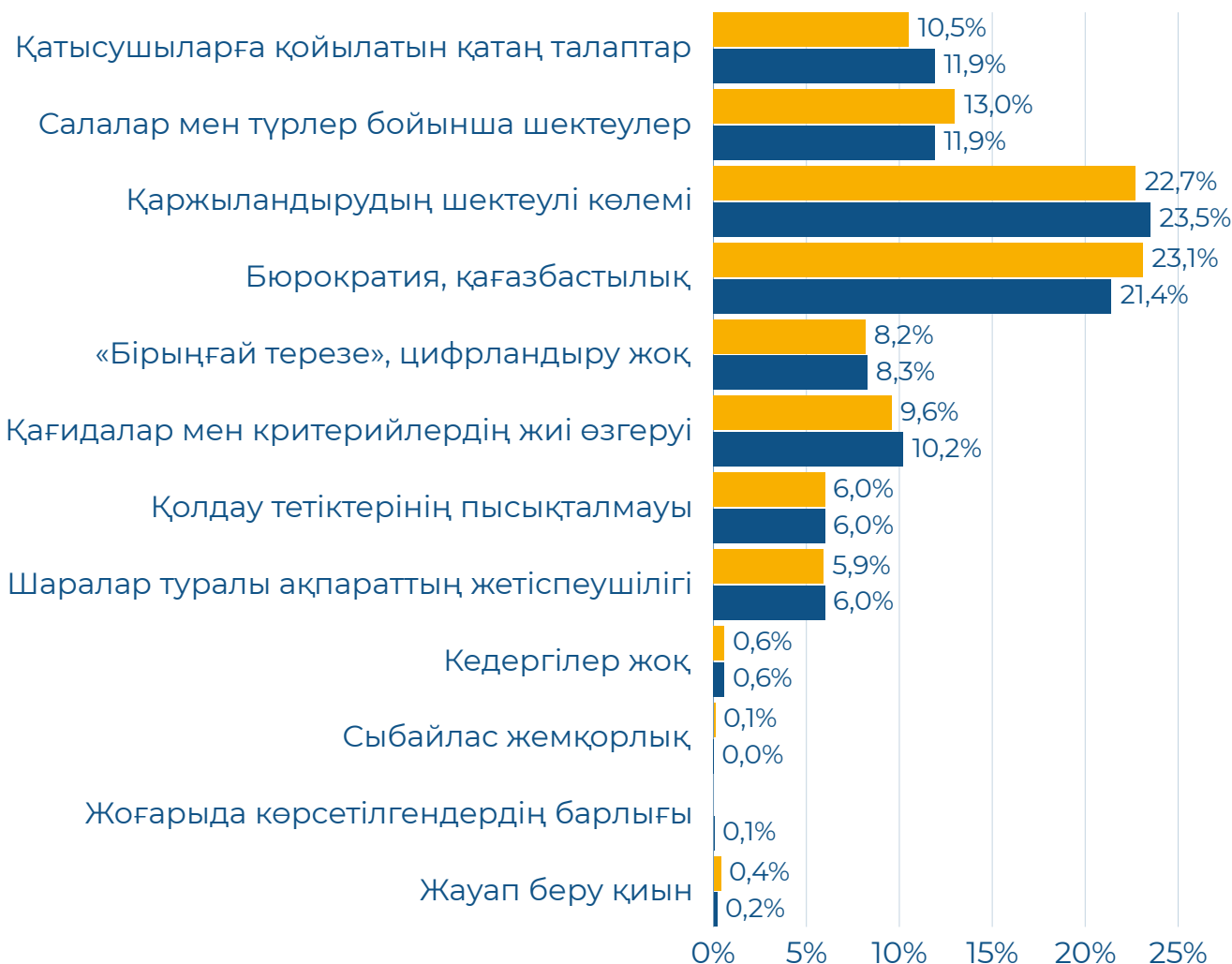
ШАҒЫН БИЗНЕС

МЕМЛЕКЕТТІК ҚОЛДАУ АЛУ КЕЗІНДЕГІ КЕДЕРГІЛЕР

● 2025 ж. 1-тоқсаны

● 2025 ж. 2-тоқсаны

Аса өткір проблемалар — қаржыландырудың шектеулі көлемі (23,5%), бюрократия (21,4%) және қағидалардың жиі өзгеруі (10,2%).

Респонденттердің үштен біріне жуығы әкімшілік және процедуралық қиындықтарға тап болады — процестерді цифрландыру және бағдарламалар шарттарын тұрақтандыру қажет.

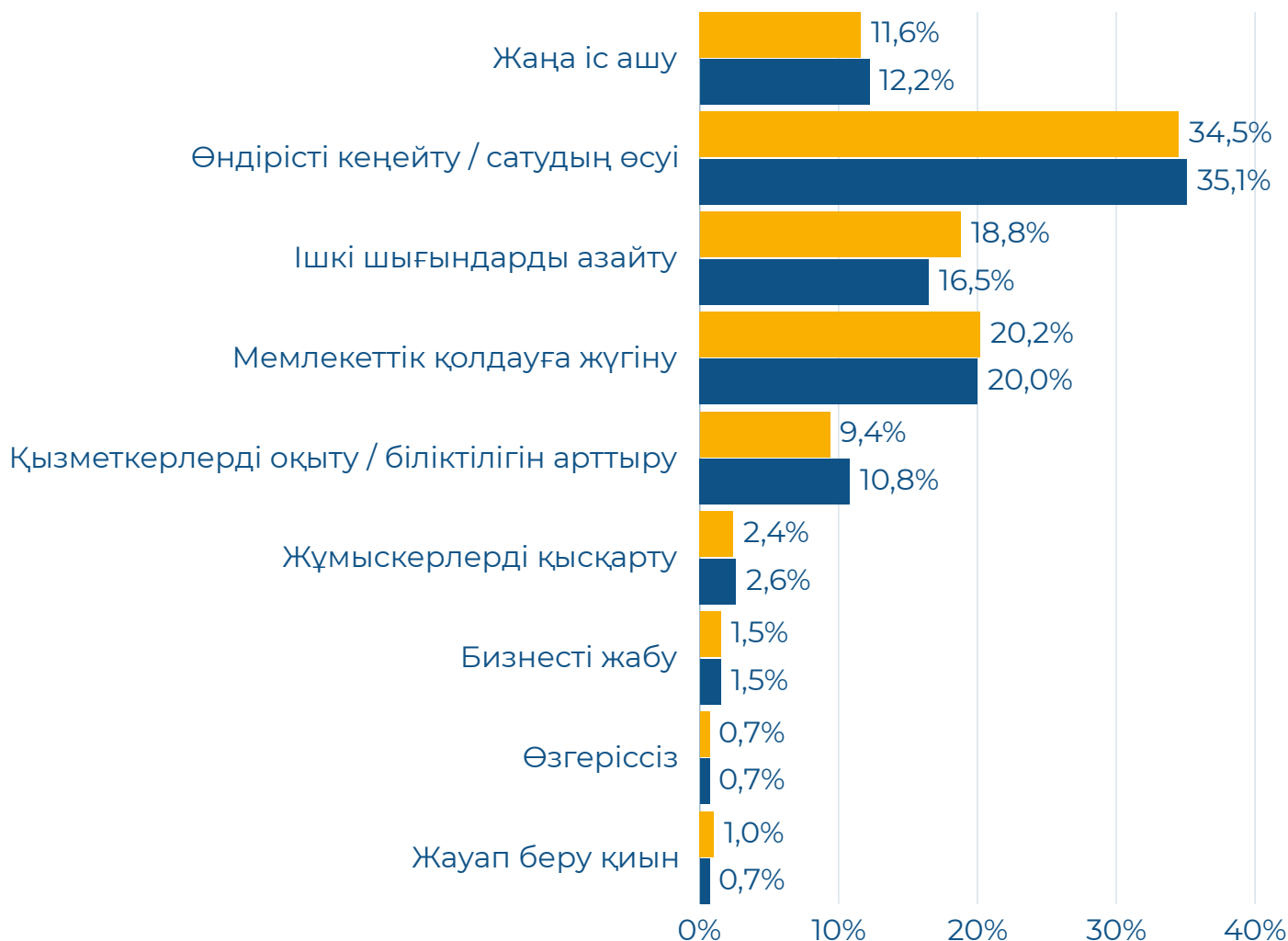
ШАҒЫН БИЗНЕС

КӘСІПКЕРЛЕРДІҢ ОДАН ӘРІ ДАМУ ЖОСПАРЛАРЫ

● 2025 ж. 1-тоқсаны

● 2025 ж. 2-тоқсаны

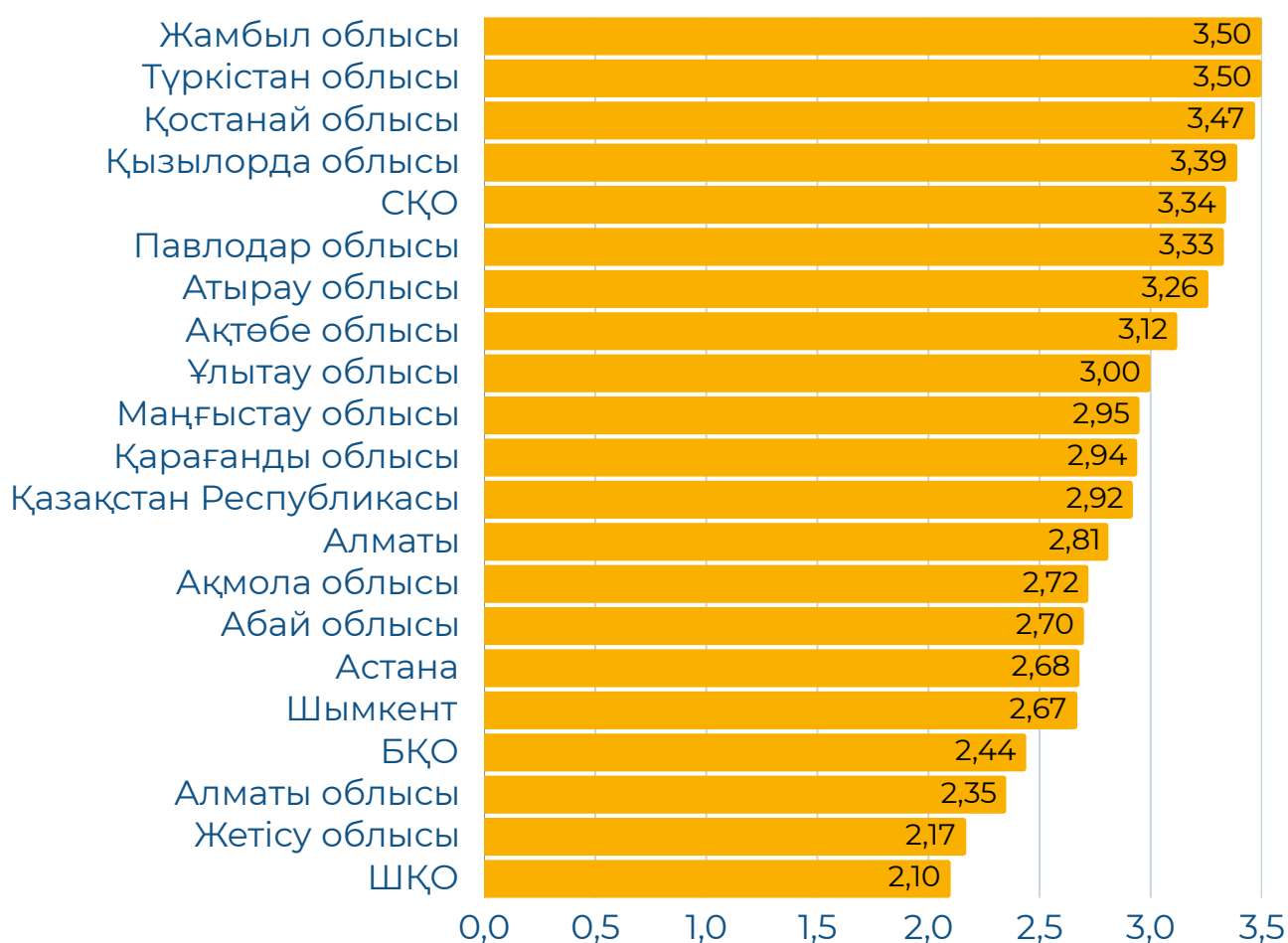

Кәсіпкерлер жоғары белсенділікті сақтайды: 35,1%-ы бизнесті кеңейтуді, 20% — мемлекеттік қолдауға жүгінуді жоспарлап отыр.

Қызметті жабуды немесе қысқартуды жоспарлаушылардың үлесі өте аз (2%-дан аз) — шағын бизнестегі көңіл-күй негізінен жағымды.

ОРТА БИЗНЕС

ОРТА БИЗНЕСКЕ ЖҮРГІЗІЛГЕН САУАЛНАМА БОЙЫНША ӨҢІРЛЕР РЕЙТИНГІ

Жетекші өңірлер: Ең көп балл жинаған Жамбыл облысы (3,50), Түркістан облысы (3,50) және Қостанай облысы (3,47).

Орташа республикалық диапазон: Қарағанды облысы (2,94) және Алматы қаласы (2,81) орташа республикалық мәнге жақын.

Аутсайдерлер: ШҚО (2,10), Жетісу облысы (2,17) және Алматы облысы (2,35) ең төмен нәтижелер көрсетті.

ОРТА БИЗНЕСКЕ ЖҮРГІЗІЛГЕН САУАЛНАМА БОЙЫНША ӨңІРЛЕР РЕЙТИНГІ

Рейтингтегі орны	Өңірлер	2025 ж. 2-тоқсаны	Рейтингтегі өзгерістер	2025 ж. 1-тоқсаны	2024 ж.	2024 ж. 3-тоқсаны	2024 ж. 2-тоқсаны
1	Жамбыл облысы	3,5	8 ↑	3,0 (9)	1,76 (19)	3,20 (7)	2,83 (14)
2	Түркістан облысы	3,5	1 ↑	3,5 (3)	2,70 (2)	2,60 (16)	3,00 (10)
3	Қостанай облысы	3,47	1 ↑	3,42 (4)	2,6 (4)	3,42 (3)	3,68 (3)
4	Қызылорда облысы	3,39	-3 ↓	3,69 (1)	2,76 (1)	3,75 (1)	2,67 (15)
5	СҚО	3,34	6 ↑	2,89 (11)	1,48 (20)	2,71 (13)	2,38 (19)
6	Павлодар облысы	3,33	-4 ↓	3,53 (2)	1,96 (18)	2,52 (19)	3,70 (2)
7	Атырау облысы	3,26	6 ↑	2,67 (13)	2,54 (6)	2,92 (12)	3,50 (5)
8	Ақтөбе облысы	3,12	-3 ↓	3,4 (5)	2,62 (3)	3,10 (8)	2,83 (13)
9	Ұлытау облысы	3	-1 ↓	3,08 (8)	2,1 (15)	3,00 (10)	3,00 (11)
10	Маңғыстау облысы	2,95	0	2,93 (10)	2,42 (8)	3,50 (2)	2,52 (18)
11	Қарағанды облысы	2,94	-5 ↓	3,38 (6)	2,31 (11)	3,23 (6)	2,86 (12)
12	Алматы	2,81	2 ↑	2,64 (14)	2,32 (10)	2,53 (18)	2,52 (17)
13	Ақмола облысы	2,72	7 ↑	1,61 (20)	2,13 (14)	3,07 (9)	3,28 (7)
14	Абай облысы	2,7	4 ↑	2,04 (18)	2,42 (9)	2,15 (20)	1,88 (20)
15	Астана	2,68	2 ↑	2,22 (17)	2,5 (7)	3,36 (5)	3,63 (4)
16	Шымкент	2,67	3 ↑	2,0 (19)	2,59 (5)	3,42 (4)	3,87 (1)
17	БҚО	2,44	-2 ↓	2,31 (15)	2,01 (17)	2,64 (14)	3,23 (8)
18	Алматы облысы	2,35	-2 ↓	2,23 (16)	2,14 (13)	2,63 (15)	2,53 (16)
19	Жетісу облысы	2,17	-12 ↓	3,33 (7)	2,3 (12)	2,96 (11)	3,00 (9)
20	ШҚО	2,1	-8 ↓	2,82 (12)	2,08 (16)	2,56 (17)	3,44 (6)

Ескертпе: Жақшада өңірдің тиісті кезең рейтингіндегі позициясы көрсетілген.

ОРТА БИЗНЕСКЕ ЖҮРГІЗІЛГЕН САУАЛНАМА НӘТИЖЕЛЕРІ БОЙЫНША ҚАЛАЛАР МЕН АУДАҢДАРДЫ САРАЛАУ

ТОП-10 КӨШБАСШЫ

Рейтингтегі орны	Облыс	Аудан	Әкімдіктің инвестициялар тарту және инвестициялық жобаларды сүйемелдеу жөніндегі қызметі
1	Абай облысы	Жарма ауданы	4
2	Ақмола облысы	Жақсы ауданы	4
3	Ақтөбе облысы	Мәртөк ауданы	4
4	Алматы облысы	Еңбекшіқазақ ауданы	4
5	Атырау облысы	Индер ауданы	4
6	Жамбыл облысы	Жамбыл ауданы	4
7	Жамбыл облысы	Қордай ауданы	4
8	Қарағанды облысы	Саран қ.ә.	4
9	Қостанай облысы	Арқалық қ.ә.	4
10	Қостанай облысы	Денисов ауданы	4

ОРТА БИЗНЕСКЕ ЖҮРГІЗІЛГЕН САУАЛНАМА НӘТИЖЕЛЕРІ БОЙЫНША ҚАЛАЛАР МЕН АУДАҢДАРДЫ САРАЛАУ

ТОП-10 АУТСАЙДЕР

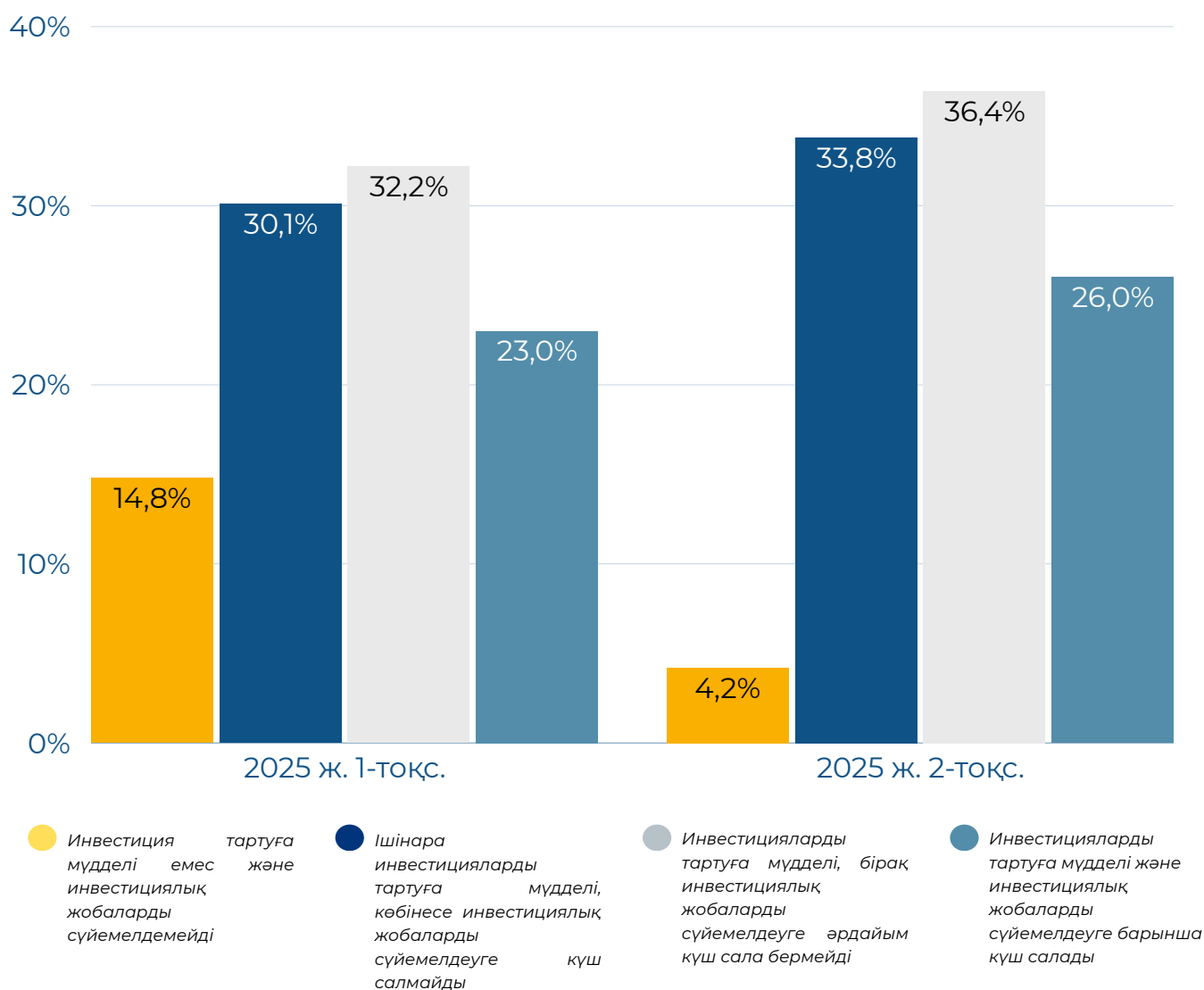
Рейтингтегі орны	Облыс	Аудан	Әкімдіктің инвестициялар тарту және инвестициялық жобаларды сүйемелдеу жөніндегі қызметі
114	СҚО	Ақжар ауданы	2
115	Түркістан облысы	Сарыағаш ауданы	2
116	Шымкент	Әл-Фараби ауданы	2
117	ШҚО	Өскемен қ.ә.	1,86
118	БҚО	Теректі ауданы	1,67
119	Алматы облысы	Қарасай ауданы	1,6
120	Шымкент	Тұран ауданы	1,5
121	Ақтөбе облысы	Хромтау ауданы	1
122	ШҚО	Глубокое ауданы	1
123	Қостанай облысы	Әулиекөл ауданы	1

Ескертпе: Рейтингте ұсынылған елді мекендердің ең көп саны 123 бірлікті құрайды, себебі аудандар мен қалалардың барлығында бірдей орта бизнес өкілдері сауалнамаға қатысқан жоқ.

ОРТА БИЗНЕС

ИНВЕСТИЦИЯЛАРДЫ ТАРТУ БОЙЫНША ЖАО ҚЫЗМЕТІН БАҒАЛАУ

2025 жылдың 2-тоқсанында әкімдіктердің жұмысын қабылдау жақсарды: ЖАО инвестицияларға мүдделі емес деп санайтындар аз болды (14,8%-дан 4,2%-ға дейін төмендеу). Сонымен қатар, ЖАО инвестициялық жобаларды белсенді сүйемелдейді деп есептейтін кәсіпкерлердің үлесі өсті (өсім 23%-дан 26%-ға дейін). Әкімдіктердің қызметін жалпы қабылдау оң болды.

ОРТА БИЗНЕС

ОРТА БИЗНЕСТІҢ НЕГІЗГІ ПРОБЛЕМАЛАРЫ

Салық жүктемесінің өсуі (30%) әлі де үлкен алаңдаушылық тудырады. Бәсекелестікке шағымданатын респонденттер саны (5,9%-дан 12,1%-ға дейін) және әкімшілік қысым айтарлықтай өсті. Қаржылық қиындықтарға қатысты шағымдар да күшейе түсті. Кадрларға және ТКШ тарифтеріне қатысты проблемалар сол деңгейде қалып отыр.

“ІСКЕРЛІК АХУАЛ” ТӘУЕЛСІЗ РЕЙТИНГІ

